

Groene Opkikker

Algemene informatie

IVN – Instituut voor Natuur, Educatie en Duurzaamheid

IVN is een landelijke organisatie met ±180 plaatselijke afdelingen.

Het doel van het IVN is de betrokkenheid van mensen bij de natuur en milieu het vergroten, gericht op een duurzame samenleving.

Een middel om dit te bereiken is natuur, milieueducatie en duurzaamheid.

Voor Woerden en omgeving zet een groot aantal vrijwilligers zich daarvoor in door bijvoorbeeld wandelingen en presentaties te organiseren.

Wilt u dit werk steunen, wordt dan donateur voor € 18,00 per kalenderjaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Wilt u meehelpen, staat het lidmaatschap open voor € 22,00 per jaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar. En het landelijk blad Mens en Natuur van het IVN

Als je jonger bent dan 18 jaar kan je lid worden van de Jeugdgroep. Je betaalt € 12,50 per jaar en ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Voor meer informatie ivnsecretariaat.woerden@gmail.com of

www.ivn.nl/woerden of onze Facebookpagina

▲

Verdere gegevens treft u op de laatste pagina aan.

Colofon

Groene Opkikker

Digitale informatie
Afd. IVN-Woerden en omgeving.

No. 2020 – 2

Redactie

Joke van Aarst-Volkers
Janny Kruitbosch-Vulpen
Wout Nagel
Vivian van Deel

De redactie verandert soms iets in uw tekst met als doel meer leesplezier.

Redactieadres

v. Hogendorplaan 7
3445 CG Woerden
Tel. 0348 41 57 88

E-mailadres

javolkers66@gmail.com
janny51.kruitbosch@gmail.com
w.nagel@gmail.com
vivian_boers@hotmail.com

Foto's

Gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld.

**Kopij vóór 31 december
2020**

□ Inhoudsopgave

1 Foto

1 Adri de Groot

4 Redactie

4 De tweede Groene Opkikker

4 Nieuwe leden

4 Landelijke leden en jeugdleden

5 Bestuur

5 Hoe komen we door corona heen

5 Contributie en donatie

6 Nieuwe jeugdbegeleider(s) gezocht

6 Bijna 40 jaar Publiciteit IVN Woerden

7 Overzicht Groen verenigingen

8 Agenda

8 Excursies/activiteiten komend half jaar

9 Interview

9 Stadsecoloog André uitgeroepen tot 'beste bermbeheerder'

11 Nieuws uit de omgeving en IVN-land

11 Gevarieerder landschap en meer plant- en diersoorten in natuurgebied Marickenland

11 Provinciale aanpak verdroging heeft positief effect op Utrechtse natuur

11 Gratis rapport 'Wat natuur voor je doet!'

11 Ga op luisterexcursie met de IVN Op Podcast

11 Het IVN jaarverslag 2019

13 Van leden en donateurs

13 Beleef de natuur

14 Tuiny Forest in mijn voortuin

15 Leer de vogels kennen met Aquarel

16 Vogelkijkgroep

16 Voortgang oeverwaluwand

17 Vogelexcursie Waverhoek

18 Landschapsbeheer

18 Excursies/activiteiten:

19 Plantenwerkgroep

19 De plantenwerkgroep in dit bijzondere jaar.

20 Landgoed Bredius

20 Vogelkijkscherm door vandalen gesloopt.

20 Oogstfeest 2020

21 Jeugdnatuurgroepen

21 Buitenbanjers/Plus t/m oktober

22 Ineens stond alles stil

24 Buitenbanjers september 10 jarig bestaan

27 Column

27 Nieuwe uitbater

30 Om te onthouden

30 Handige websites

31 NatuurNetNieuws/Junior

31 Putter - distelvink

34 Organisatie

34 Bestuur

34 Coördinatoren van de werkgroepen

34 Leden/donateurs

Redactie

De tweede Groene Opkikker

Eindelijk is er weer een Groene Opkikker om te lezen, ook al is het Coronavirus nog niet verdwenen. In overleg met de coördinatoren en het Bestuur zijn wij als redactie weer begonnen om de tweede editie in dit bijzondere jaar te maken. Hopelijk is het weer een interessante en mooie Groene Opkikker geworden, hij staat in ieder geval bomvol nieuws en leuke informatie.

Voor ons was het best een uitdaging om zoveel mogelijk online te werken, dat is een heel nieuwe ervaring. Maar natuurlijk ook leerzaam en we zijn blij dat we weer een mooie editie hebben gemaakt. Er staan veel terugkerende onderdelen in, mede dankzij stukjes van verschillende coördinatoren en leden. Het is te veel om alles op te noemen, in de inhoudsopgave is al een overzicht te zien van de diversiteit in deze Groene Opkikker.

Wel willen we de aandacht vestigen op een nieuwe bijdrage. Dhr J. Christiaanse heeft een prachtige aquarel gemaakt van de hop en heeft daarbij interessante informatie geschreven. We kijken nu al uit naar de volgende bijdrage van hem.

Veel leesplezier namens de Redactie.

Nieuwe leden

Landelijke leden:

Mevr. G. Albers
Dhr. A. van Dijk
Mevr. G. Melsen

Jeugdleden:

Matias Bioch
Amber van Dijk
Daphne van Dijk
Sien Dix
Sanne Kareman
Roos Kareman
Frederik Oostrom
David Verkerk
Noa Verlaan
Joël de Wit

Bestuur

Hoe komen we door Corona heen?

In deze pas tweede Groene Opkikker van 2020 kunnen we, net als de werkgroepen, niet zo veel melden vanuit het Bestuur. In het voorjaar hebben we een Nieuwsbrief verstuurd met wat zaken over de situatie tijdens de Intelligente lockdown. Hoe 'intelligent' dat was, zullen we later pas te weten komen, maar de situatie was niet anders, dus ook voor de IVN activiteiten.

Alle werkgroepen lagen stil, maar het Bestuur is wel doorgedaan met werken aan het beleidsplan voor 2021-2025 in o.a. 1 op 1 sessies en op ruime afstand. Sinds juni vergaderen we weer met inachtneming van de Corona-regels en hebben we o.a. het Beleidsplan als Bestuur afgemaakt en zal dit in de volgende coördinatorenvergadering van voorjaar 2021 gepresenteerd worden. Dan mogen de werkgroepen gezamenlijk hun eigen invulling geven aan het plan.

Over het Oogstfeest, dat overigens geen specifieke IVN activiteit is, maar wel mensen van IVN bij betrokken zijn, heeft Gerrie Epping een stukje geschreven.

De uitgestelde Algemene Ledenvergadering (ALV) is inmiddels ook gehouden op 15 oktober jongstleden. Gezien het beperkte aantal mensen, dat aanwezig mocht zijn, hadden we deze keer AANMELDEN gevraagd i.p.v. afmelden. Helaas kwamen er 2 x zoveel af- als aanmeldingen binnen. We zouden uiteindelijk met 10 mensen en 4 bestuursleden zijn, maar er kwamen in werkelijkheid maar 8 leden. Na een inleidende film over het interessante onderwerp MIMICRY voor de komende tentoonstelling, die we als IVN in het najaar van 2021 gaan organiseren, hebben we de agenda afgehandeld en na een korte pauze heeft Jan Christiaan een mooie presentatie gegeven over zijn persoonlijke ervaringen met vogels tijdens vaartochten of gewoon om de hoek, met de bijbehorende door hem gemaakte aquarellen. Met zijn persoonlijke en interessante toelichting was dit een geslaagde afsluiting van deze gedenkwaardige ALV.

In een stukje over de contributie kunt u de bijdrage lezen van penningmeester Henk Veldhuijzen.

Als Bestuur hopen we dat we de draad weer helemaal te kunnen oppakken als deze Covid-19 ellende achter de rug is. Blijf gezond, hou afstand, enz.

Wout Nagel

Contributie en donatie

Op de laatst gehouden Algemene Leden Vergadering 16 oktober j.l. is met algemene stemmen besloten de contributie en donatie te verhogen naar de landelijke normen van IVN Nederland. Jarenlang heeft IVN Woerden, mede door de gezonde financiële basis, ruim onder het landelijke contributie niveau gezeten. De inkomsten lagen meestal wat hoger dan de uitgaven. Zodoende was het niet nodig de contributie te verhogen. Van de contributie gaat per lid een flink bedrag naar IVN landelijk. Hiervoor ontvangen de leden 4 x per jaar het informatieve blad Mens en Natuur. Daarnaast verschijnt 3 x per jaar de Groene Opkikker (digitaal).

Door een fikse verhoging van de bijdrage aan IVN landelijk zijn we nu genoodzaakt de contributie te verhogen.

M.i.v. het jaar 2021 wordt de contributie;

Voor leden	€ 24,- per jaar.
Voor donateurs	€ 20,- per jaar.
Voor jeugdleden	€ 15,- per jaar.

In 2021 bestaat IVN Woerden 40 jaar en daar willen we, als bestuur, flink aandacht aanbesteden. Dit brengt ook de nodige kosten met zich mee.

Henk Veldhuijzen

Nieuwe jeugdbegeleider(s) gezocht

Na vele jaren actief te zijn geweest bij de IVN Jeugdgroep, is voor ons nu de tijd gekomen om langzaamaan te stoppen en het stokje over te dragen. Daarom zijn we op zoek naar mensen, die het stokje over willen nemen. Wij hebben een enthousiaste Jeugdgroep, die het heerlijk vindt om in de natuur bezig te zijn. Wij komen de eerste zaterdag van de maand bij elkaar, 's morgens van 10u tot 12u. Vind je het leuk deze groep te versterken, meld je dan aan bij André van Kleinwee (andrevankleinwee@ziggo.nl).

Trees Verhoef en Hettie Pluijmert

Bijna 40 jaar Publiciteit IVN Woerden

Het is van IVN – Woerden een gewoonte om de activiteiten bekend te maken via de (plaatselijke) pers. In het begin was dit eenvoudig: we hadden de Woerdense Courant en een regionale krant. Het bericht werd twee keer getypt en op de fiets naar de kantoren van de kranten en door de brievenbus gedaan. Normaal gesproken zag je dan enige tijd later het bericht verschijnen.

Wat later kwam er een plaatselijke tv-zender bij: RPLFM. Er werd een extra bericht getikt en klaar was Kees. Ook op de tv kon je je bericht zien. Bij onze activiteiten kon je goed merken wie er iets had gezien van onze publiciteit. We vroegen het gewoon aan de deelnemers en wisten wat ze gezien/gelezen hadden.

Tegenwoordig is het iets anders. Internet is normaal en het is een stuk gemakkelijker geworden om de pers, plaatselijke tv en andere instanties te bereiken. Eén berichtje sturen per e-mail naar alle adressen die je wilt bereiken. Een foto bijsluiten verhoogt de kans op plaatsing of uitzending via tv.

Praktisch vanaf het begin van IVN heb ik de publiciteit gedaan. Tussendoor wilde iemand het ook eens proberen, maar die verhuisde en binnen een jaar deed ik het weer zoals gewoonlijk.

Nu, na bijna 40 jaar, heb ik gemeend, dat iemand het van me gaat overnemen. Iemand die nog handiger is met de pc en de mogelijkheden beter kan benutten dan ik. Ook is samenwerking met onze Groene Opkikker mogelijk en berichten voor de website voorbereiden is erg leuk om te doen.

Ben je geïnteresseerd in deze vrijwilligerstaak, neem gerust contact met me op en ik vertel je alles hoe het ging, hoe het gaat en hoe het in de toekomst zou kunnen. De werkzaamheden kan je allemaal thuis doen op de tijd die je zelf uitkomt, 's morgens, 's middags, 's avonds of desnoods middernacht, je beslist dit helemaal zelf!

Ik ben benieuwd wie mij gaat bellen of mailen! Tel. 0348-425309 of b.vermeij@ziggo.nl

Ben Vermeij

Overzicht Groene verenigingen Landgoed Bredius

Stichting Landgoed Bredius: landgoedbredius.nl

Tijdens de laatste Algemene Ledenvergadering werd de vraag gesteld of er een overzicht is of gemaakt kan worden van de betrokken instanties in het landgoed Bredius.

Stichting Landgoed Bredius is voortgekomen uit een burger initiatiefgroep, bestaande uit diverse nauw bij het landgoed Bredius betrokken organisaties en burgers. In 2012 heeft deze initiatiefgroep, ondersteund door de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) en Arcadis, een ruimtelijke visie opgesteld: Paradijs in de Stad, een visie voor herstel en duurzaam beheer van het landgoed.

Bij het beheer werkt de stichting nauw samen met diverse betrokken organisaties en veel vrijwilligers, die zich allen inzetten voor verbetering en behoud van het landgoed voor de toekomst, zoals o.a.:

Stichting Hofstede Batestein: landgoedbredius.nl/hofstede-batestein

De hofstede Batestein, ook wel de Brediusboerderij genoemd, zou het aantrekkelijke hart van het landgoed Bredius moeten zijn. De hofstede was in de tijd dat het landgoed nog eigendom was van de familie Bredius het centrale punt van waaruit het landgoed met zijn fruit- en veeteelt werd bestierd.

Stichting Hofstede Batestein heeft op 26 augustus 2019 met Marcha en Dave Kortekaas een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de exploitatie van de Hofstede Batestein in het Landgoed Bredius. In december 2020 beginnen de werkzaamheden.

NME-Centrum InBredius (de Brediusschuur):

landgoedbredius.nl/portfolio/nme-centrum-inbredius

In Natuur en Milieueducatie-Centrum InBredius zijn wisselende exposities te zien over natuur en landschap, bijvoorbeeld met foto's van natuur van het landgoed en de omgeving. Tijdens deze tentoonstelling kunnen kinderen aan de slag met 'natuurkwartiertjes', waarmee ze een proefje of spelletje kunnen doen en tegelijk leren over de natuur.

KNNV afd. Woerden eo: knnv.nl/stichts-hollandse-polderland

De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Veldbiologie (KNNV) organiseert verschillende activiteiten zoals: werkgroep avonden, excursies, cursussen en (dia/film)-lezingen voor en door haar leden en ook voor andere geïnteresseerden.

Stichting Dierenweide Kukele-boe: kukele-boe.nl

Bij dierenweide Kukele-boe op landgoed Bredius zijn geitjes om te aaien, konijnen, schapen en pauwen en meer. Gratis toegang.

Stichting Abrona: abrona.nl

Abrona biedt mensen met een verstandelijke beperking of om andere redenen een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, ondersteuning. Onze medewerkers werken in de bediening, in de keuken, in onze eigen bakkerij "Broeckertaart", de housekeeping, de facilitaire dienst en op de administratie.

Stichting Hugo Kotestein: hugokotestein.nl

De Stichting Hugo Kotestein heeft ten doel bewaring van elementen van monumentale waarde in stad en landschap. Zij zet zich in voor behoud en versterking van de (historisch-) ruimtelijke kwaliteit van de stads- en dorpsgebieden en het landelijk gebied.

Dit is een beknopte beschrijving van de betreffende instanties, incl. IVN Woerden met de bijbehorende website. Voor meer informatie kunt u die website raadplegen.

Wout Nagel

Agenda

Oktober

Woensdag 28 oktober
Plantenwerkgroep om 20.00 uur

November

Zaterdag 14 november
Landschapsbeheer, knotten om 8.30 uur
Landgoed Bredius Stiltegebied

Woensdag 25 november om 20.00 uur
Plantenwerkgroep om 20.00 uur

December

Zaterdag 12 december
Landschapsbeheer, onderhoud om 8.30 uur
Geestdorp
Zaterdag 19 december om 8.30 uur
Rietveld

Januari 2021

9 januari
Landschapsbeheer, knotten om 8.30 uur
Waardsedijk

Februari 2021

13 februari
Landschapsbeheer, knotten om 8.30 uur
Bosweg Woerdense Verlaat

Maart 2021

13 maart
Landschapsbeheer, onderhoud om 8.30 uur
Landgoed Bredius

Wegens corona is niet altijd duidelijk of de activiteiten door kunnen gaan. Informatie inwinnen bij de coördinator wordt dan ook aanbevolen.

Interview

Stadsecoloog André van Kleinwee uitgeroepen tot 'beste bermbeheerder'

Voorzitter van IVN Woerden André van Kleinwee is afgelopen zomer uitgeroepen tot beste bermbeheerder. André is werkzaam voor onder andere gemeente Gouda waar hij de prijs in ontvangst mocht nemen. Dit artikel is eerder verschenen in AD Woerden en AD Gouda.

André van Kleinwee is uitgeroepen tot 'bovenstebeste bermbeheerder' van 2020. Vrijdagmiddag 17 juli ontving hij de prijs bij het Heempad in Gouda uit handen van Titia Wolterbeek, directeur van De Vlinderstichting.

„Deze stad geeft al lange tijd aandacht aan de bermen en je ziet dat daar veel resultaten uit zijn gekomen”, licht Wolterbeek de keuze toe. „De bermen zijn de laatste jaren verrijkt met kleurrijke bloemen en die inzet van de beheerder willen we belonen.” De jury die Gouda als beste verkoos, bestond uit onder andere tv-tuinman Lodewijk Hoekstra en Patrick Jansen van de Wageningen Universiteit.

Hoe ziet zo'n vlindervriendelijke berm eruit? En wat hebben wij mensen eraan?

Om te beginnen, hoe kwam u op het idee van een natuurvriendelijke berm?

„Ik kwam in 1980 in dienst bij de gemeente Gouda omdat m'n chef af wilde van de gifspuit. We onderzochten hoe de gemeente het groen dan zou moeten bijhouden. Natuurvriendelijk beheer stond toen nog in de kinderschoenen. Er waren her en der al wel heemparken met planten uit Nederland. Als een letterlijke proeftuin hebben we toen de heemtuin aan de Bloemendaalseweg opgezet. En gaandeweg hebben we kriskras door Gouda bermen en oeverranden ecologisch ingericht.”

Zo'n berm, dat is toch eigenlijk wilde troep waar je last van hebt?

„Nee, beslist niet. Weet je, de natuur kent geen kale grond. Op een leeg terrein komen eerst pioniers, zoals koolzaad en akkerdistels. Voor vlinders en andere insecten enorm aantrekkelijk. Over distels leven nogal wat vooroordelen. 'Distels maaien is distels zaaien.' En 'Distels trekken is Distels stekken'. Maar als je goed beheer voert, verdwijnen die soorten weer. Ze kunnen zich namelijk niet handhaven op een dichtbegroeide vegetatiemat.”

Hoe ziet dat beheer er dan uit?

„Op het juiste moment maaien. Half juni, als de meeste voorjaarsbloemen zijn uitgebloeid. En half september, na de zomerbloemen. Zo'n berm ziet er wat rommelig uit, maar heeft een heel grote natuurwaarde.”

Wat heb ik als fietser aan zo'n berm?

„Het is in ieder geval een feest aan bloeiende planten. Maar als je even afstapt, zoemt en gonst het van jewelste. Je zult veel vlinders zien. Dat zijn de zeehondjes van de insectenwereld, de knuffeldieren van het publiek.”

Stel, ik wil ook zo'n natuurfeest in m'n tuintje, wat moet ik dan doen?

„Er zijn allerlei handige boekjes verkrijgbaar, zoals 'De natuurvriendelijke tuin'. En google eens op Actie Steenbreek. Dan heb je ook volop informatie om een tegeltuin natuurvriendelijk te maken.”

Bron: [AD Gouda](#) en [AD Woerden](#)

Gevarieerder landschap met meer plant-en diersoorten.

Nieuws uit de omgeving en IVN-land

Gevarieerder landschap en meer plant- en diersoorten in natuurgebied Marickenland

Het nieuwe natuurgebied Marickenland in onze buurgemeente De Ronde Venen wordt een aantrekkelijke leefomgeving voor de grote karekiet, de woelmuis, orchideeën en zelfs de otter. Dit unieke gebied in het Zuidoosten van de polder Groot-Mijdrecht gaat bestaan uit rietland, moeras, vochtig hooiland en kruiden- en bloemrijk grasland. Boswachter van Staatsbosbeheer Koen Fousert kijkt er al naar uit: "Het landschap wordt gevarieerder en ik hoop dat het hier gaat wemelen van de planten en dieren die goed gedijen in een natte omgeving." [Lees hier het hele nieuwsbericht.](#)

Provinciale aanpak verdroging heeft positief effect op Utrechtse natuur

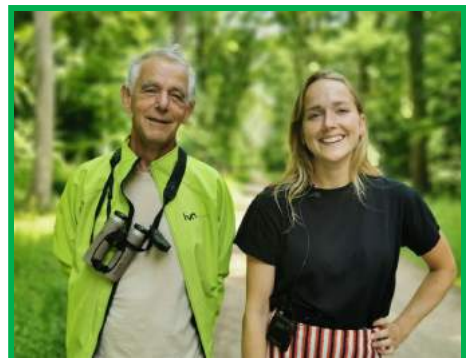
De aanpak van verdroging in Utrechtse natuurgebieden heeft een positief effect op de kwaliteit van de natuur. Dat blijkt uit de evaluatie van de verdrogingsaanpak die de provincie Utrecht presenteert. Door de aanpak is de waterhuishouding in de meeste gebieden verbeterd. Dat is belangrijk voor de ontwikkeling van gezonde natuurgebieden met zeldzame planten en dieren. De resultaten zijn onder andere zichtbaar in het natuurgebied Armenland-Ruwiel bij Kockengen. [Lees meer.](#)

Gratis rapport 'Wat natuur voor je doet'!

Weinig energie? Ga de natuur in! Het is wetenschappelijk bewezen dat je je er beter door gaat voelen... Wetenschapsjournalist Mark Mieras vertelt in dit rapport over de impact van natuur op privé, werk en gezondheid. Slechts twee uur in de week in de natuur, daarmee pik je al het grootste deel van het gezondheidseffect mee. [Download het rapport](#)

Ga op luisterexcursie met de IVN Op Podcast

In de IVN Op Podcast ga je mee op pad met een IVN Natuurgids, om meer te leren over de Nederlandse natuur. Luister nu naar de eerste twee afleveringen met gids Jaap, [over de beuk](#) en over [korren](#).

Het IVN jaarverslag 2019

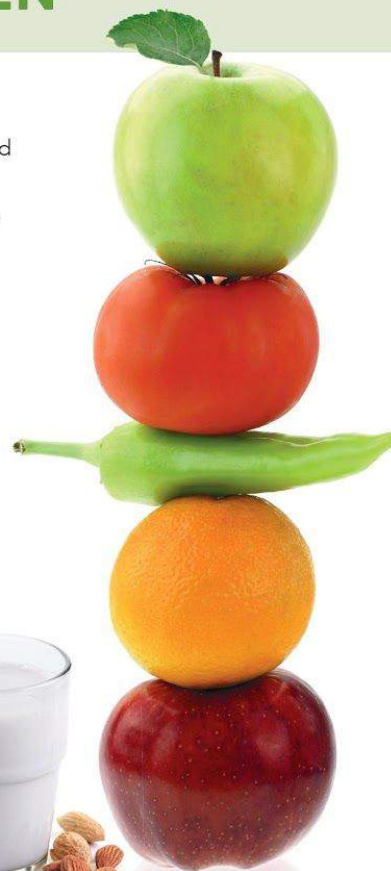
In 2019 had IVN verschillende succesvolle campagnes voor jong en oud en groeide ons ledenaantal tot 26.000. Dat vinden wij zeker iets om trots op te zijn! In het jaarverslag lees je hoe we afgelopen jaar gewerkt hebben om weer dichterbij ons doel te komen: de natuur in de harten van alle mensen in Nederland brengen. Nieuwsgierig naar de bevindingen? Lees deze via op de [website van IVN](#).

VOOR AL JE BIOLOGISCHE BOODSCHAPPEN

Het assortiment biologische en bio-dynamische producten van De Maretak is verrassend ruim. Wij vullen ons assortiment voortdurend aan met mooie producten, bij voorkeur van lokale en kleinere, ambachtelijke leveranciers die werken met respect voor mens, dier en aarde. Zo zorgen we samen voor een gezonde, duurzame en eerlijke wereld. En eten we daarbij ook gewoon lekker!

- uitgebreid assortiment levensmiddelen
- (natuur)zuivere persoonlijke verzorgingsproducten
- heerlijke delicatessen
- dagverse aardappelen, groenten en fruit
- ambachtelijk vers brood
- diervriendelijke kaas en zuivelproducten
- zuivelvrije alternatieven
- verantwoorde supplementen

**LEKKER VOOR JEZELF OF
LEUK OM CADEAU TE GEVEN!**

DE MARETAK

Nieuwstraat 3, 3441 EA Woerden

ma: GESLOTEN | di: 09.00-18.00 | wo: 09.00-18.00 | do: 09.00-18.00 | vr: 08.30-18.00 | za: 08.30-17.00

Van leden en donateurs

Beleef de natuur

ook als bestuurslid van IVN Woerden

Voor IVN Woerden is er de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen van de IVN van de provincie Utrecht.

Het is op 6 februari half vijf 's middags als ik me in mijn regenpak wurm om naar het station te fietsen waar ik met de trein en bus naar Nieuwegein zal gaan voor zo'n vergadering. Ik ben benieuwd hiernaar, het is mijn eerste keer.

Beneden in de garage van onze flat merk ik dat ik de verkeerde fietssleutel bij me heb. Het is de sleutel van de fiets met een kapot achterlicht en met dit weer en in deze donkere tijd zeker geen optie om zonder licht te gaan fietsen.

Dus even naar boven om een sleutel te pakken van een fiets met goede verlichting. Door deze vertraging en ook door de drukte in de natte spits mis ik mijn trein. Niet onoverkomelijk, ik heb ruim speling genomen.

Bij de bus in Utrecht aangekomen blijkt de info van mijn uitgedraaide route niet meer te kloppen en kan ik niet bij de juiste halte uitstappen.

Maar: "geen probleem" zegt de chauffeur "Je kunt meerijden naar centrum Nieuwegein en daar overstappen op de sneltram."

Lijkt me een goed plan, maaarr het verkeer naar de snelweg zit zo vast als een huis. Na een half uur zijn we nog maar drie haltes gevorderd.

Nadat we eindelijk de snelweg onderdoor gaan, lijkt het iets beter te gaan totdat: bij stoplichten is aan de linkerkant een brug die open gaat. De bus moet weliswaar rechtsaf maar de stoplichten blijven minstens 5 minuten op rood staan tot die brug links weer dicht is. Daarna kunnen we met groen licht rechtsaf slaan?!?!?!?

Bij Nieuwegein City-Plaza kan ik overstappen op de tram. Deze is jammer genoeg wel net weg, dus moet ik ruim 10 minuten wachten in de stromende regen. Ik stap in de tram en denk bij het uitstappen dat ik bijna mijn bestemming bereikt heb.

Op de kaart, die ik heb uitgedraaid bij de routeplanner, staat de cryptische aanwijzing: vertrek in zuidoostelijke richting. Oh, en waar mag dat dan zijn in het pikkedonker?

Ik heb het helemaal gehad, er is met dit hondenweer ook niemand op straat waar ik iets aan kan vragen.

Ik vind het genoeg, ben omgedraaid en naar huis toe gegaan.

De terugreis verloopt voorspoedig behalve toen ik, vlakbij Woerden, in de trein voor de zoveelste keer de rits van mijn regenjack dicht doe en de rits zowel van onder als van boven los schiet en ik op weg naar huis alsnog drijfnat wordt.

Maar dit alles doet niets af dat het participeren in het Bestuur IVN Woerden leuk blijft!

Gerrie Epping

Tuiny Forest in mijn voortuin

In eerdere edities heb ik geschreven over mijn Tuiny Forest. Een klein bosje ter grootte van 6 m2 om de lokale biodiversiteit te bevorderen. Afgelopen maanden heb ik genoten van de groei van de jonge boompjes en kruiden. De hommels waren dol op de smeerwortel, de boswilg is al flink gegroeid en de kruiden hebben afwisselend in bloei gestaan. Ik was echt verbaasd over de groeikracht van de boompjes, struiken en kruiden. Hierbij een paar foto's om jullie ook mee te laten genieten.

Vivian van Deel

Links: november 2019
Rechts: maart 2020
Onder: juni 2020

Smeerwortel in maart 2020 (links) en juni 2020 (rechts)

Leer de vogels kennen met Aquarel

De Hop (*Upupa epops* 28 cm)

Vele jaren geleden kwamen wij terug van een vakantie in Italië, het Gardameer om precies te zijn. Lekker warm en een lange reis voor de boeg, maar zoals vaak voor een oplettende automobilist, is er voldoende te zien onderweg. We hadden al veel gezien tijdens ons verblijf zoals libellen en vlinders, koninginnenpages en nog veel meer moois. Het was voor een deel nog in de tijd dat ik vlinders opzette en er ook nog een hele verzameling van had, alles in een keurige vlinderkast, die mijn vader voor dit doel ooit door een echte meubelmaker in mijn jeugd had laten maken.

Terugrijdend plotseling één op de weg overstekende hop, nooit eerder gezien en ook nooit meer vergeten. Dit alles kwam weer in mijn herinnering toen ik kort geleden in

onze plaatselijke berichten tegenkwam dat er een hop bij de Nieuwkoopse-plassen was gesignaleerd. Bij ons een uiterst zeldzame broedvogel, maar broedt in Zuid-Europa altijd. Mijn schrijfinspiratie ontstaat meestal uit toevalstreffers en dit is er dus weer zo een. Met zijn rozebruin verenkleed met een kuif als hoofdtooi van een Indianenopperhoofd en de forse zwart-wit bandering van de vleugels is de hop een van de meest exotische vogels. Bovendien, want hij heeft de bekoring van het zeldzame en is een zeer schaarse broedvogel in onze contreien en hij trekt in zeer kleine aantallen door. In de jaren '50 broedden er in Nederland en Vlaanderen nog enkele tientallen paren. Nu gaan ze wegens agrarisch bodemgebruik en klimatologische omstandigheden ook in Frankrijk en Duitsland achteruit. Hij staat inmiddels op de rode lijst (en is eigenlijk verdwenen), maar vroeger

moeten hoppen wel vrij talrijk zijn geweest. Ze werden in grote aantallen gevangen, vooral in Zuid-Europa. Vermoedelijk zitten ze hier op de rand van hun verspreidingsgebied, want ze hebben warme droge zomers nodig. Waarschijnlijk zijn ze zeldzamer geworden, omdat hier een koeler Atlantisch klimaat ging heersen. Ze houden van een landschap met verspreid staande bomen met daartussen open plekken. Vandaar dat ze te vinden waren in de grote tuinen bij buitenplaatsen en in open loofbos. Hun nest maken ze in een holle boom of in de spleet van een muur. Ze hebben de reputatie zeer slordige, vuile vogels te zijn, waarvan de stank de plaats van het nest verraad. Daaraan danken ze alle bijnamen, waarvan stinkhaan en drekhaan nog verreweg de netste zijn.

Veldkenmerken: bruinroze verenkleed; breed zwart een wit gebandeerde vleugels en staart; bruinroze, zwart gepunte kuif; lange snavel.

Nest: uiterst zeldzame broedvogel; broedt in Zuid-Europa in boomholten en rotsspleten; geen nestmateriaal maar laag uitwerpselen; legtijd mei-juni; 5 á 6 eieren; worden door wijfje 18 dagen bebroed; jongen door beide vogels gevoerd; verlaten nest na 3-4 weken.

Voedsel: keverlarven, nachtvlinders, muggen, spinnen, duizendpoten, sprinkhanen, mieren, oorwormen, terwijl hij ook pissebedden en wormen niet versmaadt.

Tekst en aquarel
Jan Christiaan

Vogelkijkgroep

Voortgang oeverzwaluwwand

Op 16 maart 2020 heeft de Vogelkijkgroep toch de nestgangen van de oeverzwaluwwand gevuld met zand. Dit zou in het kader van NL Doet gedaan worden maar deze landelijke actie is om bekende redenen afgeblazen.

Wij hebben in de buitenlucht en met afstand tot elkaar de wand gereed gemaakt voor een nieuw broedseizoen.

Foto: Arwin den Boer

We hebben het niet voor niets gedaan. Eind mei waren de oeverzwaluwen aan het broeden geslagen en we telden minimaal 32 uitgegraven gangen.

Foto: Arwin den Boer (Vogels aan het werk op 9 mei 2020)

Foto: Joël de Wit (16 juni 2020 riet verwijderen voor de oeverwaluwand)

Het riet voor de wand groeide zo snel, dat we op 16 juni 2020 besloten om het riet voor de wand weg te knippen, zodat de oeverwaluwen de gangen konden blijven bereiken.

Vogelexcursie Waverhoek

Zondag 5 juli 2020, het was niet het beste weer met veel wind en vieze miezerige regen, maar toch gingen 9 vogelaars op pad om eindelijk weer eens met elkaar vogels te gaan kijken. Het advies voor deze excursie was: kom op de fiets maar slechts twee deelnemers (Peter Mouthaan en Lucy Vismans) gaven hier gevolg aan (bikkels). De andere deelnemers kwamen toch maar (apart) met de auto.

Zoals gezegd niet het beste weer om te gaan vogelen, maar we waren niet eens de enige IVN afdeling, die deze ochtend had uitgekozen voor een vogelwandeling. Ook de afdeling Vecht en Plassen had een excursie gepland.

De wandeling, die eigenlijk best wel droog verliep, bracht ons toch nog 30 soorten verschillende vogels op.

De Waverhoek is een 60 hectare groot moerasgebied in de Polder Groot-Mijdrecht in de provincie Utrecht tussen Botshol en Waverveen. Het natuurgebied is op 30 juni 2007 officieel geopend en bestaat uit een gedeeltelijk afgegraven polder die voor een groot deel onder water staat. Het gebied wordt beheerd door Natuurmonumenten en grenst aan het natuurgebied Botshol en Fort in de Botshol.

Bron en meer informatie: ivn.nl/afdeling/de-ronde-venen-uthoorn/waverhoek-0

Arwin den Boer

Werkgroep Landschapsbeheer

Excursies/activiteiten komend half jaar:

Hierbij het programma voor knotseizoen 2020 – 2021.

Het doel van IVN is om de natuur te beleven en wij doen dit door gezellig met elkaar buiten in de natuur bezig zijn. Deels op het Landgoed Bredius, deels daarbuiten. Dit houdt ook in dat we met elkaar koffie drinken en gezamenlijk onze lunch nuttigen.

Uiteraard alles zo veel mogelijk buiten en op 1,5 meter afstand.

We starten dit seizoen altijd vroeg. Inloop en koffie voorafgaand vanaf 08:30 uur. We zijn van 09:00 tot 15:00 uur aan het werk met een lunch van 12:00 tot 12:30 uur. Dit geeft de gewenste duidelijkheid voor iedereen. Voel je vrij om later aan te haken of eerder te vertrekken als dat beter past in het schema van je zaterdag.

Het (voorlopige) programma: zie agenda.

Er kan nog wat ingelast of geschoven worden. En mocht er ijs komen en er onder ons mensen zijn met certificaten, die van pas komen zoals BHV, EHBO, reanimatie of veldhulpverlening dan hoor ik dat graag. Je mag je ook melden als je juist zo'n certificaat wilt behalen ten behoeve van dit werk. De veiligheid van ons allemaal staat altijd op de eerste plek!

Vergeet niet je gele helm weer op te zoeken en bij iedere werkdag meenemen, want het dragen hiervan is verplicht. Voor nieuwe leden zullen we deze verzorgen.

Erwin Meijer
Coördinator werkgroep

Plantenwerkgroep

De plantenwerkgroep in dit bijzondere jaar.

Al jarenlang komt de plantenwerkgroep eens in de vier weken bijeen, dus zo'n twaalf keer per jaar, maar dit jaar liep het wat anders. In de maanden januari en februari was er geen bijeenkomst gepland, omdat er dan meestal een grote tentoonstelling is in het NME-centrum, waar we onze bijeenkomsten houden. Ook de coördinator kon deze maanden niet aanwezig zijn en daarom was er afgesproken om eventueel door een van de leden een bijeenkomst buiten te houden. Begin maart werd er dus een korstmossen excursie gehouden langs de Cattenbroekerdijk. Er werden vele korstmossen zoals *Groot dooiermos* en *Heksenvingers* op de bomen gevonden. Ook in de tuin van onze gastvrouw Wil Huisman was er het een en ander te bewonderen en natuurlijk kwam uit de kofferbak van de auto van Theo van Bellegem ook nog een aantal takken en zelfs een flinke boomstam met de nodige soorten korstmossen erop.

Kort daarop kwam Corona roet in het eten strooien en onze bijeenkomsten konden voorlopig niet meer worden gehouden. Gelukkig werden de maatregelen in juni wat versoepeld en mochten we weer buiten bijeenkomen, met inachtneming van de nodige regels. In juni gingen we op zoek naar eetbare en medicinale planten. Helaas hebben we geen planten gevonden, die het virus zouden kunnen genezen en het eten van de eetbare planten hebben we achterwege gelaten.

De volgende bijeenkomst was een wandeling door het park van het landgoed Bredius en daarna buiten de gevonden composieten gedetermineerd. Ondanks het mooie weer hadden we het op het eind van de bijeenkomst toch koud gekregen. Eind juli gingen we op zoek naar stoeplantjes. Verdeeld in twee groepjes gingen we op pad. Een groepje liep langs de Kalsbeek college, de anderen zochten de plantjes langs het Brediushof (Abrona). Langs het Brediushof werden ruim dertig verschillende soorten gevonden, zoals *Gewoon straatgras*, *Varkensgras*, *Oranje Havikskruid*, *Liggend vetmuur*, *Hanenpoten* enz.

Bron: livegreenmagazine.nl

De keer daarop zochten we naar planten van de duizendknoop- en ganzenvoetfamilie. Vervolgens binnen de piepkleine bloempjes van deze planten bekeken.

Eind september was het om acht uur al schemerig, dus niet meer naar buiten en binnen een keus gemaakt uit de grote hoeveelheid planten, die door Theo was meegebracht. We hebben twee soorten Vergeet-me-nietjes, Tandzaad, Nachtschaduw en een Hennepnetel gedetermineerd. Het zijn bekende soorten en het lijkt zo makkelijk, maar met onze toch al wat oudere ogen, viel het niet mee om alle onderdelen, zoals meeldraden, enz. te vinden. Het was een leerzame avond!

Er staan tot het eind van dit jaar nog twee bijeenkomsten gepland. Hopelijk gooit Corona weer geen roet in het eten!

Joke Vesseur, coördinator plantenwerkgroep

Landgoed Bredius

Vogelkijkscherm op het Landgoed Bredius door vandalen gesloopt.

Van dinsdag 29 september op woensdag 30 september is het vogelkijkscherm door vandalen in zijn geheel gesloopt. Het scherm is anderhalf jaar geleden door jeugdleden -de Buitenbanjers- van het IVN Woerden gemaakt. Achter het scherm kon men ongezien de vogels observeren in het stiltegebied van het landgoed. Het was een plek waar de schuwe ijsvogel regelmatig gezien kon worden. Het vogelscherm werd ook gebruikt voor natuurlessen voor de schoolkinderen die via het NME Centrum InBredius op het landgoed worden georganiseerd.

Oogstfeest 2020

Zoals gebruikelijk was er de laatste zondag weer Oogstfeest op het landgoed Bredius. Om ieder de gelegenheid te geven om voldoende afstand van elkaar te houden, waren er dit jaar activiteiten door het hele park met een eenrichtings-looproute.

Om half elf werd er begonnen met het opbouwen en na broodjes en een krentenbol konden we om één uur de eerste bezoekers welkom heten.

Het was een heel geslaagde middag!

Veel belangstelling, het fruit werd goed verkocht en bij de koffie/thee/sap verkoop moesten we om een uur of vier nee verkopen voor de appeltaart en muffins. Er was veel gebakken, maar nog meer vraag naar dit lekkers.

Jammer dat er geen stekjesmarkt werd georganiseerd door het IVN. Cock le Grand is in haar eentje niet in staat dit alles te organiseren en hulp werd niet gevonden.

Cock hierbij nog hééél hartelijk bedankt voor de vele jaren dat je dit gedaan hebt!!!!

In mijn tuin staan jouw stekken zoals ijzerhard, kusje over de schutting en komkommerkruid er elk jaar weer prachtig bij.

Ook jammer dat we als IVN niet in staat zijn geweest om een kraampje te bemensen tijdens het oogstfeest. Er was een kraampje door het NME voor ons gereserveerd, partytent en IVN vlaggetjes en ander leuk promotiemateriaal was er ook. De organisatie had zelfs een activiteit voor de kinderen klaar liggen om bezoekers aan te trekken.

Maar helaas er werden geen IVN leden gevonden die bereid waren een zondagmiddag of een gedeelte daarvan te komen helpen om reclame te maken voor en bekendheid te geven aan het IVN.

Gemiste kans! Volgend jaar een herkansing: noteer het vast: laatste zondag september. En 2021 is ook het jaar dat IVN Woerden 40 jaar bestaat en aansluitend op het Oogstfeest zal het IVN Woerden een expositie inrichten in het NME-centrum InBredius. Extra redenen om op het oogstfeest als IVN ons te presenteren.

Gerrie Epping

Jeugdnatuurgroepen

Buitenbanjers januari 2020

Bij de eerste activiteit van het nieuwe jaar starten we zoals gebruikelijk met de DVD van de activiteiten van het afgelopen jaar. Hierbij worden ook de ouders uitgenodigd. Na het zien van de DVD hebben we met de Buitenbanjers vogeldriehoeken gemaakt van wilgentakken om op te hangen in de tuin of balkon. De wilgentakken hebben ze zelf bij de activiteit van afgelopen december gezaagd.

Buitenbanjers februari 2020

In ons programma staat voor de Buitenbanjers twee keer in het jaar wilgen en elzen zagen. We sluiten in december het jaar er mee af. In februari doen we de rest dat nog gezaagd kan worden. Als het aan de meeste Buitenbanjers ligt, doen ze dit iedere maand. Onder voorjaarsstemperaturen is er weer met vol enthousiasme gezaagd en takken geruimd. Aan het einde allemaal nog even op de takkenril springen om de nieuwe takken te laten zakken. Bij deze activiteit waren er vijf kinderen die kwamen kennismaken bij de Buitenbanjers. De groep groeit nog steeds met nieuwe buitenbanjers.

Nieuwe Buitenbanjers in februari: Sanne en Roos Karaman. We wensen ze veel natuurplezier bij de Buitenbanjers.

Buitenbanjers Plus februari 2020

In het stiltegebied van het landgoed Bredius zijn door de landschapswerkgroep van IVN een aantal zieke essen omgezaagd. Van de takken zijn rillen gemaakt. Van de dikste takken uit de ril zijn stukken van 50 cm van de takken gezaagd, die weer gebruikt gaan worden voor de natuurspeelplek in Bredius. Zo wordt er werk met werk gemaakt en ben je lekker buiten bezig.

Buitenbanjers maart 2020

Op 7 maart zijn de IVN Buitenbanjers weer actief geweest op het Landgoed Bredius. We hebben gekeken naar bodemdiertjes tussen de bomen en struiken. Aan de hand van een loeppotje en een zoekkaart werden duizendpoten, pissebedden en ander klein grut op naam gebracht. Van natuurlijke materialen, zoals takjes, blad en grond zijn op het wandelpad prachtige creaties van dieren gemaakt. We hebben de ochtend afgesloten met het maken van een eigen fossiel in brooddeeg.

Nieuwe Buitenbanjers in maart: Noa Verlaan, Amber en Daphne van Dijk. We wensen jullie een leuke leerzame tijd bij de Buitenbanjers.

Ineens stond alles stil

Half maart kregen we te horen dat alle scholen, horeca en andere gelegenheden dicht moesten. Thuis werken, geen familiebezoek, anderhalve meter afstand bewaren en zo veel mogelijk thuisblijven. Ook het verenigingsleven binnen IVN viel stil. In april was ineens geen Buitenbanjer activiteit meer met elkaar, maar om toch iets te kunnen doen in de natuur in je eigen omgeving hebben we de Buitenbanjers informatie gestuurd om wilde bijen te tellen tijdens de nationale Bijentelling in het weekend van 18 en 19 april. Zo heeft Lennard geteld bij de Plas en dan specifiek het weggetje tussen Veldwijk en Potterskade. Daar waar nu heel veel ganzen te vinden zijn met kuikens, zo vertelde hij.

Lennard had met de bijen zoekkaart *1 aardhommel, 1 akkerhommel 1 boomhommel, 1 witbaardzandbij 2 duinzijdebij en 1 signaalwespbij* gespot. Ook Hizkia heeft thuis in eigen tuin wilde bijen geteld zelf twee dagen. Op zaterdag *2x de Witbaardzandbij*. Op zondag: *2x de Witbaarzandbij en 3x de Honingbij*.

Lennard op zoek naar wilde bijen.
(Foto: moeder van Lennard)

Buitenbanjers Plus juni 2020

Half juni is het verenigingsleven weer mondjesmaat opgestart. De richtlijnen van het RIVM waren nog steeds van kracht. Op de derde zaterdag van juni is als eerste, na een lange periode van 3 maanden, de Buitenbanjers Plus groep weer bijeen geweest. Met de waterpomp is de kikkerpoel weer voor een deel gevuld en zijn ook de graspaden gemaaid. Met de bosmaaier hebben de hardwerkende Plussers het overhangende riet gemaaid langs de paden en bij de bruggen deden ze dit met de heggenschaar.

Nieuwe Buitenbanjer Plusser Joël de Wit is per juni lid geworden. We wensen Joël veel natuurplezier bij de groep.

Buitenbanjers juli 2020

We zouden in juli ons 10-jarig bestaan vieren, maar door alle coronamaatregelen is het feest verzet naar september. Om voor de zomervakantie nog een activiteit te organiseren, zijn we met de Buitenbanjers naar de nieuwe natuurspeelweide geweest. Deze speelweide is in de coronaperiode aangelegd. Die zaterdag was het weer ons niet gezind, we hadden af en toe lichte regen, maar daar lieten de Buitenbanjers zich niet door weerhouden om het water in te gaan. De een natter dan de ander, maar daar hadden ze ook extra droge kleren voor meegebracht.

Buitenbanjers september 2020: 10 jarig bestaan

Eindelijk is het dan toch zover. We kunnen een feestje bouwen met onze Buitenbanjers! We bestaan 10 jaar en dan moet gevierd worden. De Buitenbanjers leiding was al vroeg in de weer om op de dag alle voorbereidingen te treffen. Rond 10.00 uur werd het startsein gegeven en konden ouders op gepaste afstand met ons een kop koffie drinken. Op deze feestelijke dag werden Max en Lennard in het zonnetje gezet: ze waren beide 5 jaar Buitenbanjer en kregen een certificaat overhandigd en een terugblik van hun 5 jaar Buitenbanjer zijn.

Max en Lennard hebben zelf een stukje voor de Groene Opkikker geschreven:

Beste Groene Opkikker,

Ik zit al 5 jaar bij de natuurorganisatie 'de Buitenbanjers' ik kreeg daarom een huldiging en we gingen allemaal leuke activiteiten doen, zoals een speurtocht naar de nieuwe natuurspeeltuin in het Bredius. Er kwamen mensen met reptielen, lekker patatjes eten met zijn allen 😊 en er kwam een dj! Het was overduidelijk een GEWELDIGE dag!

Groeten Max van Bommel

Bij het 10 jaar feest van de Buitenbanjers werd ik samen met Max gehuldigd, omdat ik er vijf jaar lid van ben. We hebben de dag veel activiteiten gedaan, zoals een speurtocht en er was een DJ.

Mooi vond ik ook dat er mensen kwamen die reptielen mee namen. We mochten vragen stellen en ze ook vasthouden. Ik heb bijvoorbeeld de slang en de baardagaam vast mogen houden. We gingen ook nog naar de natuurspeeltuin en toen gingen we met z'n allen patat eten en dat was alweer de dag. Een hele leuke dag. In de vijf jaar dat ik op de Buitenbanjers zit, heb ik veel geleerd over de natuur. Zoals bomen zagen en diertjes uit de sloot en wat een imker allemaal doet. Er is ook een Buitenbanjers Plus voor de oudere kinderen, daar ga ik waarschijnlijk over een jaar heen en hoop ik daar weer nieuwe dingen te leren.

Groetjes van Lennard Wisseloo

Na de huldiging startten we met een speurtocht door de Educatieve tuin en ons Buitenbanjerterrein. Op zoek naar letters om te puzzelen voor een vogelnaam. Na de lunch was het uitkijken naar de twee medewerkers van Exotus serpenti uit Zoetermeer, die kwamen vertellen over reptielen en daarvoor acht prachtige dieren meebrachten. Na anderhalf uur zitten en luisteren was het tijd voor DJ Kevin om even los te gaan op de muziek. Na het muziekspektakel speelden we met elkaar dierenhints en was er nog tijd om even te ravotten in de natuurspeelweide.

Als afsluiting hebben we met elkaar patat en snacks gegeten. Rond 19.00 uur gingen de Buitenbanjers huiswaarts en kunnen we terugkijken op een geweldige dag. Op naar onze 12 ½ jarig bestaan.

Buitenbanjers oktober 2020

In oktober hebben we met de Buitenbanjers in de educatieve tuin en het stiltegebied gekeken naar verschillende vorm van zaadverspreiding van bomen, struiken en planten. Een bekend voorbeeld is de wind: we hebben allemaal wel eens de pluizen van de stengel van de paardenbloem geblazen. Zo spelen er verschillende vorm als water, insecten en vogels een rol bij de verspreiding van zaden en bessen. Later in de ochtend hebben we zaadbommen gemaakt van klei, potgrond en een theelepel wilde bloemenzaden. Eerst alles lekker door elkaar kneden en daarna konden er balletjes van gedraaid worden. Deze balletjes kunnen de kinderen thuis in de tuin of bloembak gooien. Daar zorgen ze voor een fleurig geheel waar insecten en vlinders dankbaar gebruik van maken volgend jaar.

Foto's en tekst: André van Kleinwee

Column

Nieuwe uitbater

Alle keren dat ik voor de Groene Opkikker schreef, heb ik de avonturen met mijn dochter er in verweven. Ik geniet hiervan zoals jullie wel kunnen lezen. Maar ik wilde deze keer eens ergens anders over te hebben. Wel gericht op natuurbeleving, want dat trekt mij nu eenmaal.

Velen van jullie hebben het misschien al gelezen in de kranten. De Brediusboerderij krijgt een nieuwe uitbater. Bij het eerste plan van vorig jaar haakte de belangstellende toch af, maar nu gaan het creatieve stel Kortekaas de uitdaging aan. Goed om te horen vind ik zelf. Hun winkel in de Rijnstraat, OOK, is geen straf om doorheen te lopen. En de koffiecorder achterin is helemaal leuk om even aan te schuiven en te proeven van hun heerlijke baksels en drankjes.

Het is zomer in ons landje. Warm, heet, nat, fris, ontzettend nat en weer heet.

Klimaatveranderingen waar we aan moeten gaan wennen, denk ik zo. Vooral met de zomerse vakantieweken is het altijd weer afwachten wat het weer gaat doen. De laatste jaren maakt het niet uit waar je heen gaat. In Zuid Frankrijk kan het ook voelen alsof je gewoon in Nederland zit.

Dit jaar hadden wij onze zinnen gezet op een Nederlandse 5 sterren kindercamping. De keuze maken voor zo'n dergelijke camping is wel een dingetje hoor, animatie, familiedouche en een glijbaan en schommel bij elk veldje, musicals, kinderbingo, etc. etc. Niet de termen waar wij normaal op zoeken, maar met onze gezellige dreumes kies je toch voor iets kindvriendelijks maar toch natuurlijks.

Onze tent stond op een prachtig veldje met dennenbomen en eikenbomen, er zaten kleine heuvels her en der maar toch stond je tent overall recht. Met al dat buiten zijn, komen nieuwe belevingen. Ook voor ons volwassenen is het toch weer even inkomen in dat kamperen en daar komt ook een stukje onthaasten bij kijken. Maar als je eenmaal samen voor je tent zit te kijken naar je dochter, die heerlijk aan het keutelen is met de buurkindjes dan lukt het vrij snel om alles los te laten. Ze is al weer zoveel gegroeid sinds mijn laatste column in de Groene Opkikker.

De insecten in de tent hadden geen schijn van kans om rustig te vertoeven in onze tent. Nee, nee, onze dreumes dook er met grote bewondering op af. Gehurkt en vingertje tegen haar mond; kijk iz, mam, psss bed. En inderdaad, daar ergens in een kreukel van de tent zaten pissebedden. Maar vervolgens moesten alle beestjes naar buiten. En daar stond ze dan ook op, ze móésten naar buiten. Zelf deed ze het niet, ze was wel zo vriendelijk om ze allemaal aan te wijzen voor me zodat ik ze naar buiten kon escorteren. Zelfs de beestjes onder de luifel moeten naar buiten. 3 weken buiten was een heerlijk genot. 3 weken je dochter op je lip, zodat je van elke stap die ze zet, kan genieten.

Sinds juni ben ik schooltuinjuf in Amstelveen. Hier geef ik 2 dagen les aan een aantal groepen 5 uit de buurt. Ik lach me soms kapot met de kinderen, maar ze verbazen me ook. De één komt met opplaknagels, lak schoenen en in een wolk parfum naar de les, dat gaat niet werken denk je dan. Maar als je dit meisje bezig ziet in haar tuin, mensen toch, dan is er niks van het dametje te merken! En dan zijn er de stoere jongens uit de klas die mij er bij halen als er een spin op hun rode biet zit. Ja, verschil moet er wezen. Ik hoop dat onze dochter ook een schooltuintje krijgt later. Ze leren hier zoveel van. Gezond verstand, gezond eten, sociaal aspect.

In de moestuin zijn de besjes van de braam en japanse wijnbes niet meer veilig. Ze zag dat ik ze plukte en liet haar proeven. Ja, dan kan ik het net zo goed zelf doen, vond ze. En tuurlijk zag ik haar gezichtje af en toe vertrekken bij een zure, al doende leert ze. Bij de bramen was het lastiger. Daar zaten af en toe al wat verdroogde aan, maar ja ze zien er goed uit. Gelukkig heb ik een goede vlekkenverwijderaar!

Deze zomer waren de fonteintjes in de Rijnstraat ook erg in trek bij Evy. Eerst een ijsje halen en dan even spetteren midden op straat. Dan zeg ik er gelijk bij dat ik het ontzettend onhandig vind dat daar fietsen en brommers mogen rijden. Ons dartelende dreumes wordt zo enthousiast van die waterstralen dat er geen houden aan is en ik maar opletten dat niemand ons aanrijdt, maar het kind geniet!

De wasmachine is mijn grote vriend geworden sinds Evy er is. Hij draait soms voor een wissewasje, maar vaak met een volle trommel. Naast de wasmachine ben ik gek op vlekverwijderaars. Waar zal ik zonder die flessen zijn. Evy banjert graag overal doorheen. Tuurlijk heeft zij niet door dat je er vies of nat van wordt.

Langzaamaan ruik je af en toen een kleine hint van herfstgeuren in de lucht hangen. Als ik de laatste dagen naar de zon kijk, vind ik dat het een najaarszonnetje is. Maar we zitten nog even in de zomer.

Romy Langelaar

RDK Boomverzorging

RDK boomverzorging, is al tien jaar het adres voor uw groene vraagstukken. Van boomverzorging tot tuinaanleg van beschoeiing tot bomen vellen voor alle voorkomende werkzaamheden hebben wij een passende oplossing.

Boomverzorging en Tuinonderhoud

Werkzaamheden:

- Boomverzorging van aanplant tot kap
- Boom Veiligheid inspecties en advies
- Flora en Fauna inventarisatie
- Tuinaanleg en onderhoud
- Landschapsonderhoud
- Processierups bestrijding

Contact:

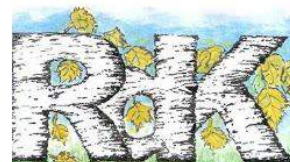
Robert de Koning- Waarder

www.rdkboomverzorging.nl

info@rdkboomverzorging.nl

 Rdkboomverzorging

06-24 92 03 17

Om te onthouden

Handige websites

www.ivn.nl

www.odin.nl

www.ivn.nl/woerden

www.mycologen.nl

www.groen-natuurlijk.nl

www.vogeldagboek.nl

www.slimwoner.nl

www.padden.nu

www.inbredius.nl

www.bewustbiologisch.nl

www.birdfocus.nl

www.telmee.nl

www.hugokotestein.nl

www.veldwerkwinkel.nl

www.sovon.nl

www.vogelgeluid.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.eis-nederland.nl

www.vlinderhof.com

www.nmu.nl

www.zaadgoed.nl

www.vogelbescherming.nl

www.landgoedbredius.nl

www.dekievitharmelen.nl

www.naturetoday.com

NatuurNetNieuws/J

Putter - distelvink - *Carduelis carduelis*

Familie: Fringillidae (vinkachtigen)

Uiterlijk

De putter is met z'n 12 tot 14 cm kleiner dan de huismus. Het is het meest bont gekleurde vogeltje van onze vogels en met geen enkele andere vogel te verwarren. Mannetje en vrouwtje zien er bijna hetzelfde uit. Het enige verschil tussen die twee is het rood van het gezichtsmasker dat bij het mannetje tot voorbij het oog gaat en bij het vrouwtje tot halverwege het oog.

De dunne band rondom de snavel en het oog en het hele achterhoofd zijn diepzwart. Met hun karmijnrood gezichtje, witte slapen en wangen en brede gele veugelstrepen zien ze er prachtig uit. De lange snavel is spits-driehoekig (zaden- en insecteneter). In de vlucht zijn ze vooral herkenbaar aan de witte stuit en gele streep op de zwarte

vleugels. De jongen zijn iets minder kleurrijk, ze zijn donkerder bruin met isabel.

Hoe de putter aan zijn kleuren kwam

Volgens een Duits sprookje werden in den beginne alle vogels naakt geboren en mochten ze één voor één kiezen hoe ze eruit wilden zien. Toen de putter eindelijk aan de beurt was, waren alle kleuren op. Dankzij tussenkomst van een nimf gaven de bonte specht, de kraai, de lepelaar en de gele kwikstaart hem iets van hun kleuren, waardoor de putter van het lelijkste vogeltje in een van de mooiste veranderde.

Namen

Dankzij Plinius de Oudere (1ste eeuw na Christus) weten we dat putters konden leren hun eigen water omhoog te takelen (te putten). Plinius schreef vrij vertaald: 'De kleine Distelvinken doen wat men hen leert en dat niet alleen met hun stem maar ook met hun snavel en pootjes die ze in plaats van handen gebruiken'.

Putters konden in hun zogenaamde puttershuis met een klein emmertje water putten door met hun snavel aan een

kettinkje te trekken en dat met hun pootjes vast te houden.

Sommige huisjes hadden ook een wagentje met voer dat ze naar binnen konden trekken. Vandaar zijn naam putter in Nederland en Vlaanderen.

Sinds 1640 komt de naam putter in het Nederlands voor. In het Engels is dat trouwens nog duidelijker: daar is de volksnaam water-drawer.

Bekend is het schilderij Het puttertje van Fabricius, waarop de vogel vastgeketend zit aan een voederbakje aan de muur. Op deze manier is de putter lang als huisdier gehouden. Vliegen was er niet bij, hooguit wat fladderen.

Namen

De Latijnse soortnaam *Carduelis* is afgeleid van *Carduus*: de op distels voorkomende vogel. De bekende Speerdistel wordt daarom ook wel 'Putterstekel' genoemd.

In Twente (Ov) heet hij Disselveenk of (Gelle) Tukker en in de Achterhoek (Gld)

Dies(t)elvink(e). De naam Kletter (Gr) is afgeleid van klette, een woord dat klit of klis betekent, een plant waarvan de zaden door hem worden gegeten. Af en toe peutert hij, op zoek naar zaadjes, elzenproppen open. Dan heet hij Elsputter of Elzenputter. In de omgeving van Weert noemt men hem Hejpötterke, vermoedelijk omdat hij nogal eens in de bosranden langs de heide wordt gezien.

Geluid

De putter heeft een zang die vaak een beetje als gebrabbel klinkt. Sommigen vinden de zang op die van een kanarie lijken, anderen op de sijs. De roep bestaat uit tie-de-liet en dan meerdere keren herhaald soms alleen tie-de/tie-de... De putter is heel geliefd om zijn melodieuze, vrolijk gekwinkeleer met uithalen. Zelfs het vrouwtje zingt, ook al is het wat minder melodieuze, maar toch... er zijn maar weinig vrouwtjes in de vogelwereld die zingen. Putters zwijgen alleen in de ruiperiode, die in de late zomer valt.

Voedsel

Een leuk schouwspel is een groepje putters, dat op uitgebloeide en al verdorrende distelstengels heen en weer wiegt. Uit de witte, wollige zaadknoppen pikken ze de zaadjes, waarbij ze klingelende geluidjes maken. Nadat ze de (eenjarige) zaden voorzichtig uit de bloemhoofdjes hebben gepikt, gaan ze in dansende vlucht naar de volgende plant. Ze zijn gek op uitgebloeide distels en klissen. De rode veertjes in het gezicht zijn extra stug en bieden zo bescherming tegen de stekels. De belangrijkste voorwaarde voor de aanwezigheid van putters is een rijke vegetatie met veel composieten (distels,

paardenbloemen). Deze planten produceren de zaden waarvan de putter bijna helemaal afhankelijk is. Ook op het menu: zonnebloemzaden, zaden van de kaardenbol, korenbloem, knoopkruid en zaadjes van berken en elzen. De zaden worden ook wel ondersteboven hangend uit de bloemhoofdjes gehaald. Evenals andere vinken eten ze ook besjes en insecten. Bessenhoudende struiken zijn een zeer welkome vervanging als ze in de winter in de natuur geen zaden kunnen vinden.

Tijdens de broedtijd worden er ook insecten gegeten, met name bladluizen. De jongen krijgen ook veel insecten. Deze bevatten de voor de groei zo belangrijke eiwitten.

Broeden

Paartjes vormen zich met een baltsritueel binnen de groep waarmee ze de winter hebben doorgebracht. Als de keus is gemaakt, dan is die voor het leven.

Het wijfje bouwt een dik, viltig nest van zaadpluis, mos en gras. Putterstelen nogal eens nestmateriaal van in de buurt broedende vinken. Het nestje ligt niet meer dan 10 meter van de grond, goed verborgen tussen de takken van een kleine boom. De putter broedt van april tot augustus met 2 broedsels. Eind april, begin mei worden er 4-6 eieren gelegd. De eieren worden in 9-12 dagen uitgebroed. De jongen blijven nog ca 2 weken in het nest en krijgen opgebraakt voedsel van beide ouders. Ze zijn de eerste week na het uitvliegen nog afhankelijk van hen. Ze kwetteren voortdurend en houden zo contact met elkaar. De putter heeft zich sinds 1975 sterk uitgebreid, nu broeden 15.000 tot 20.000 paren in ons land.

Leefgebied

In Nederland is de putter vooral in het westen en midden het gehele jaar aanwezig.

Soms zie je ze 's zomers in groepjes een bad nemen. Behalve als broedvogel komt de putter ook als doortrekker regelmatig voor. In de trektijd en de winter zijn vaak enkele tientallen putters bij elkaar te zien, foeragerend op ruige terreintjes met veel onkruidzaden. Uit onderzoek blijkt dat vrouwtjes en jonge vogels verder weg trekken dan mannetjes, die veel vaker in onze streken blijven hangen in de winter. De wintertrek vindt plaats tussen half september en eind november, met een piek half oktober. De voorjaarstrek duurt van begin maart tot half mei. 's Nachts wordt er niet gevlogen, de putter is een dagtrekker.

Het verspreidingsgebied is groot, het strekt zich in noordelijke richting uit van het zuiden van Scandinavië tot in Centraal-Rusland en in zuidelijke richting van Noord-Afrika tot in het noorden van India. In Australië en Nieuw-Zeeland is de putter door mensen geïntroduceerd.

Organisatie

Bestuur

Voorzitter	André van Kleinwee		andrevankleinwee@ziggo.nl
Secretaris/contact-persoon	Wout Nagel Vaartuigenlaan 64 3448 WP Woerden	06-22926472	ivnsecretariaat.woerden@gmail.com
Penningmeester	Henk Veldhuijzen		hr@veldhuijzen.net
Bestuurslid	Gerrie Epping		gerrie.epping@vanmuijen.nl
Bestuurslid	Vacant		

Coördinatoren van de Werkgroepen:

Cursussen en lezingen	Vacant		
Educatieve Tuin	Cock Le Grand	0348-402753	c.le.grand@hotmail.com
Excursies voor leden en donateurs	Vacant		
Gidsenwerkgroep	Vacant		
Jeugdnatuurgroep	André van Kleinwee	0348-422962	andrevankleinwee@ziggo.nl
Landschapsbeheer	Erwin Meijer	0348-432530	erwin.meijer@ziggo.nl
NME Scholenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Plantenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Publiciteit	Ben Vermeij	0348-415309	b.vermeij@ziggo.nl
Redactie	Joke van Aarst	0348-415788	javolkers66@gmail.com
Vertrouwenspersoon	Astrid Zaal		ivn.vertrouwenspersoon.woerden@gmail.com
Vogelkijkgroep	Arwin den Boer	0348-445152	aa.den.boer@hetnet.nl
Websitebeheer/Facebook	Vivian van Deel	06-42060712	vivian_boers@hotmail.com
Zondagmiddag openstelling InBredius 13 uur tot 16 uur	Lisa van Hemert		lisavanhemert@hotmail.com

Leden/Donateurs:

Contributie 2020 per kalenderjaar	als lid, €22,00 als donateur, €18,00 als jeugdlid, €12,50	Banknummer IVN Woerden: NL 87 TRIO 039.04.67.413
-----------------------------------	---	---

Opzeggen twee maanden voor het einde van het kalenderjaar, schriftelijk bij het secretariaat.

